

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВБ2.7 “ОСНОВИ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА”

спеціальність	<u>026 «Сценічне мистецтво»</u> (шифр і назва спеціальності)
Освітня програма	<u>“Сценічне мистецтво»</u> (назва спеціалізації)
факультет	<u>художньо-педагогічний</u> (факультету)

2020\ 2021 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи мистецтвознавства**» для студентів спеціальності 026 «Сценічне мистецтво», за напрямом підготовки «Актор драматичного театру». РДГУ, 2020. – 14 с.

Розробник: Сокіл Т.Г. викладач кафедри театральної режисури.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри театральної режисури

Протокол № 7 від «11» вересня 2019 року

Завідувач кафедри: _____ доц. В.О. Богатирьов

Робочу програму схвалено комісією вищого навчального закладу за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво»

Протокол від «24» вересня 2020 року № 8

«24 вересня» 2020 року Голова _____ проф. Богатирьов В.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - відповідних ECTS – 3	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Вибіркова	
	Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво»		
Модулів – 1	Кваліфікація: “Актор драматичного театру”	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 90 Аудиторних годин – 30		Семестр	
		6-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання 2 самостійної роботи – 60	Освітній ступінь бакалавр	Лекції	
		20 год.	6 год.
		Практичні	
		10 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	-
Вид контролю: залік			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАДЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.

Дисципліна «Основи мистецтвознавства» є вибірковою фаховою дисципліною підготовки фахівців спеціальності “Театральне мистецтво” галузі знань “Мистецтво”. Вона пов’язана з основною фаховою дисципліною та «Історією театру» і забезпечує широку професійну підготовку майбутнього актора драматичного театру. Програма курсу має на меті ознайомити з різними виразними засобами видів мистецтва: літератури, образотворчих мистецтв, музичного мистецтва, театрального, кіномистецтва і телебачення.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи мистецтвознавства» – Ознайомити з різними виразними засобами видів мистецтва: літератури, образотворчих мистецтв, музичного мистецтва, театрального, кіномистецтва і телебачення.

2.1. Основними **завданнями** навчальної дисципліни є:

Ознайомити з різними виразними засобами видів мистецтва: літератури, образотворчих мистецтв, музичного мистецтва, театрального, кіномистецтва і телебачення. В процесі навчання студенти повинні засвоїти специфіку кожного виду мистецтв. Їх аналізу і сприйняття. Курс складається з тем, знайомство з якими дозволить студентам познайомитись з епохами та їх відображенням у видах мистецтва і художній культурі людства.

2.2 Після вивчення даного курсу студенти повинні **знати**:

- різні види мистецтв та їх жанри;
- роль мистецтва в морально-естетичному і ідеологічному, релігійному вихованню;
- якими засобами користується художник і критеріями у відтворенні дійсності;
- послідовність епох і стилі в них.

2.3. Студенти повинні **вміти**:

- сприймати види мистецтв та їх аналізувати;
- формувати естетичні смаки у студентів;
- використовувати знання курсу в своїй мистецькій діяльності.

3. Очікувані результати навчання.

Згідно Освітньо професійної програми програмні результати навчання з дисципліни історія театру включають в себе:

1. Вільно володіти основними концепціями і теоріями сучасного мистецтвознавства, зокрема таких його галузей, як історія театру, костюму, образотворчого мистецтва, теорія драми, режисура та майстерність актора.
2. Мати уявлення про специфіку суміжних галузей театрального мистецтва: роботу на телебаченні, в дитячих театральних колективах та театрах ляльок, режисуру естради та масових театралізованих видовищ; історію музичної культури, кіномистецтва та інше.

3. Сформувати судження про сучасний стан та тенденції розвитку художньої творчості, орієнтуючись на соціокультурну та політичну ситуацію в Україні;
4. Знати особливості художньої та педагогічної роботи в колективах різних вікових груп, знати типологію учасників, характерну для театрального колективу;
5. Враховувати специфіку потреб, інтересів, мотивів художньо-творчої діяльності людей з урахуванням історичних, культурних та національних традицій у практичній діяльності;
6. Знати історію та теорію театру, вміти практично застосувати знання та навички з режисури та акторської майстерності;
7. Використати знання та уміння для розробки режисерського задуму вистави;
8. Продемонструвати вміння залучати спеціалістів різного фаху для реалізації задуму у виставі (робота з художником, композитором, балетмейстером та ін).
9. Вміти зберігати виставу в діючому репертуарі та забезпечувати її прокат.

4. програма навчальної дисципліни.

МОДУЛЬ І ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Лекції:

Тема 1. Вступ до предмету “Основи мистецтвознавства”. Що вивчає мистецтвознавство. Мистецтвознавство являє собою комплекс наук, вивчаючих різні види мистецтва. В широкому розумінні мистецтвознавство займається дослідженням усіх видів художньої творчості людини, включаючи літературу, музику, театр, кіно, пластичні мистецтва, аж до художньої фотографії.

Види мистецтв. Загальна характеристика видів мистецтв. Прикладне мистецтво, цирк, архітектура, декоративне мистецтво, живопис, графіка, скульптура, література, театр, музика, хореографія, кіно, телебачення, виробниче мистецтво.

Тема 2. Послідовність історичних епох та їх відображення у видах мистецтв. Епохи: Антична, Середньовіччя, Відродження, Просвітництва, Романтизму, Сентименталізму, Капіталізму. Стиль у мистецтві. Романський стиль. Готика. Барокко. Рококо. Класицизм. Ампір. Еклектика. Критичний реалізм. Символізм. Авангардизм.

Тема 3. Загальні поняття основ художньої літератури. Предмет художнього відображення в літературі. Значення художньої літератури в синтезі різних видів мистецтв на сучасному етапі. Види художньої літератури (епос, нарис, оповідання, повість, роман, драматургія, поезія). Визначення жанру у кожному виді літератури (історичний, ліричний, героїко-патріотичний, фольклорний, трагедійний, комедійний, сатиричний, гумористичний).

Тема 4. Що таке музика. Специфічні особливості музики як виду мистецтва. Жанри музичного мистецтва (вокальний, танцювальний, інструментальний, симфонічний. Музично-драматичні твори: кантата, араторія, реквієм. Музично-драматичні твори сценічного плану(опера, балет, оперета).

Тема 5 Театральне мистецтво - дія, місце для видовищ. Особливості театального мистецтва. Театр - синтетичний вид мистецтва. Поєднання в театрі архітектури, живопису, музики, літератури, сценографії, хореографії.

5.СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лек	прак	лаб	інд	с.р.		Лек.	Пр.	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема1. Вступ до предмету “Основи мистецтвознавства” . Що вивчає мистецтвознавство	6	2				4	2	2				
Тема 2. Послідовність історичних епох та їх відображення у видах мистецтв.	6	2				4	2	2				
Тема 3. Загальні поняття основ художньої літератури	6	2				4	2	2				
Тема 4. Що таке музика.	6	2				4	1		1			
Тема 5 Театральне мистецтво	6	2				4	1		1			
Тема 6.Що таке образотворче мистецтво	6		2			4						

Тема. 7Архітектура - сукупність характерних ознак споруд на протязі всесвітньої історії у розвитку людства.	6		2			4						
Тема 8 Цирк - як вид мистецтва.	6	2	2			4						
Тема 9Хореографія - як вид пластично - танцювального мистецтва.	6	2	2			4						
Тема 10Технічне фотомистецтво - органічна взаємодія творчого і технологічного процесів.	6	2	2			4						
Тема 11 Кіномистецтво - вид художньої творчості, що увійшло в систему синтетичних видів мистецтв.	6	2	2			4						
Тема 12. Телебачення - засіб масової аудіовізуальної комунікації та екранного видовища	6	2	2			4						
Разом	90	20	10			60	8	6	2			

6.ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

N з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Що таке образотворче мистецтво. Група видів художньої творчості; живопис, графіка, скульптура, монументальне та декоративно прикладне мистецтво.	2
2	Архітектура - сукупність характерних ознак споруд на протязі всесвітньої історії у розвитку людства. Скульптура - як об'ємно-пластичний вид образотворчого мистецтва. Станкова скульптура, монументальна скульптура, декоративно-прикладна скульптура.	2
3	Цирк - як вид мистецтва. Поєднання рухів, трюків, ексцентричності, що виходить за рамки людських можливостей (пантоміма, жонгливання, клоунада, гімнастика, ілюзіоністика). Дресировані тварини. Абсурдність циркових номерів з використанням буфонади і гротеску.	2
4	Хореографія - як вид пластично - танцювального мистецтва. Використання хореографії у фольклорі як ритмічний рух. У професійному танці - співвідношення пластики з музикою, або з ритмічним вистукуванням. Національні ознаки в хореографії. Синтез видів мистецтв в хореографії (лібретто, музика, декоративне мистецтво, сценографія, булофорія).	2
6	Кіномистецтво - вид художньої творчості, що увійшло в систему синтетичних видів мистецтв. Кіно – технічний вид мистецтва. Кінематографічне видовище-рухома фотографія. Художній жанр літератури - кіносценарій. Кіномистецтво - як колективна творчість. Жанри кіномистецтва.	1
7	Телебачення - засіб масової аудіовізуальної комунікації та екранного видовища. Різні форми та жанри видовищного мистецтва. Взаємозв'язок з усіма видами та жанрами мистецтв	1

	Всього	10
--	---------------	-----------

7. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

N з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Станковий живопис. Жанри живопису (портретний, пейзажний, побутовий, історичний, іконописний, мариністичний, анімалістичний, натюрмортний) та їх зв'язок з іншими видами образотворчого мистецтва.	12
2	Графіка - лінія, штрих, плями, світло, тінь. Станкова графіка (портрет, пейзаж). Ілюстрація, графіка до літературного твору, декоративно-художнє оформлення книг, журналів, газет. Карикатура, плакат, афіша, поштова марка, реклама, торговельна етикетка, грамота, грошові знаки	12
3	Виробниче мистецтво як матеріально-художня культура. Залежність краси виробу від стану його функціонально - конструктивної досконалості. Виникнення нового виду естетичної діяльності - дизайн.	12
4	Народно-художні промисли як частка художньої культури суспільства. Форми організації художньої праці. Використання традицій та етнографії у промислових виробках.	12
5	Телебачення - засіб масової аудіовізуальної комунікації та екранного видовища. Різні форми та жанри видовищного мистецтва. Взаємозв'язок з усіма видами та жанрами мистецтв	12
	Всього	60

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Основи мистецтвознавства» використовуються інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання із застосуванням:

лекцій з демонстрацією ілюстративного матеріалу (фотографій та фрагментів із вистав);
перегляду відеозаписів вистав з наступним коментуванням та обговоренням;
написання рефератів;
семінарських (практичних) занять – обговорень прочитаної та опрацьованої інформації;
дискусій з проблем сучасного театрального мистецтва.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Закінчується вивчення модулю (заліком)

На вивчення змістового модулю 1 відводиться 72 год., в тому числі:
10 год. лекційних, 14 год. практичних занять та 48 год. самостійної роботи.

Закінчується даний модуль заліком.

Максимальна кількість балів, які можуть набрати студенти за цей модуль, складає 100 балів.

При вивченні усіх модулів даної дисципліни нараховуються додатково бали:

- за виконання індивідуально-творчих завдань - + 3 бали
- творче оригінальне вирішення - + 2 бали
- участь в технічному забезпеченні показу робіт однокурсників - + 2 бали
- участь в організації технічного забезпечення курсового показу - + 2 бали,

Штрафні санкції –

- пропуск заняття незалежно від причини – мінус 1 бал за пару,
- пропуск одного індивідуального заняття – 0,5 балів
- неготовність до заняття - - 1 бал,
- пасивність на занятті – 1 бал,
- відмова від участі в творчій роботі однокурсника – 2 бали

Відпрацювання пропущених чи неосвоєних практично тем -

- підготовка реферату за пропущеною темою - + 2 бали,
- підготовка і показ самостійної творчої режисерської роботи в залежності від обсягів -+ 1-3 бали.

Для діагностики знань використовується модульно-рейтингова система зі 100-бальною шкалою оцінювання.

Питання гарантованого рівня знань

1. Що таке предмет художнього відображення в мистецтві.
2. Специфічні особливості музики в мистецтві.
3. Визначте в образотворчому мистецтві анімалістичний жанр.
4. Що таке образотворче мистецтво.
5. Визначте послідовність історичних епох та їх відображення в театральному мистецтві.

6. Хореографія – як вид мистецтва.
7. Архітектура – як сукупність характерних ознак в історії розвитку людства.
8. Визначте музично-драматичні твори сценічного плану.
9. Що таке технічне фотомистецтво.
10. Що таке хореографія.
11. Дайте визначення епосі Відродження.
12. Що таке символізм.
13. Які існують жанри художньої літератури.
14. Театральне мистецтво в синтезі із іншими видами мистецтв.
15. Телебачення та його взаємозв'язок з іншими видами мистецтва.
16. Охарактеризуйте епоху Класицизму в театральному мистецтві.
17. Жанри музичного мистецтва.
18. Театр - як вид синтетичного мистецтва.
19. Визначте ознаки епохи Сентименталізму в драматургії.
20. Взаємозв'язок художньої літератури в системі різних видів мистецтв.
21. Що таке зміст і форма художнього твору.
22. Синтез видів мистецтв в хореографії.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Виконання практичної, самостійної робота							Сума
Змістовий модуль 1							
T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	100
15	15	15	15	15	10	15	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		

64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11.МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення дисципліни «Основи мистецтвознавства» включає:

Опорний конспект лекцій на паперовому носії;

Опорний конспект лекцій на електронному носії;

Комплект фотоматеріалів на паперовому та електронному носіях;

Відеозаписи вистав, фрагменти з вистав;

Електронну мультимедійну енциклопедію;

Освітньо-професійну програму підготовки бакалавра напряму підготовки 6.020201 «Театральне мистецтво» (спеціалізація - актор драматичного театру)

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алпатов М.-История русского искусства.1-2 т.т. М. Искусство-1981.
2. Бояджиев Г.-История западно-европейского театра 1-4 т.т.-М.Просвещение-1981-87.
3. Ваганова А. Итория класического танца.- Л.-М. Искусство. 1963.
4. Воропай О. Звичаї нашого народу.-1-2т.т. Мюнхен -1958.
5. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури.-К.Обереги-1992.
6. Огієнко І. Українська культура. -К.ретопр.видання.-1997.
7. Пукирев И. Русское изобразительное искусство.-М.-Просвещение.1997.
8. Тимофеева Л. Основи теорії літератури.-М.-Просвещение.-1971.
9. Яковлев Ю.Музыка - душа театру.-К.-Музыка,1954.
- 10.История киноискусства 1-4 т.т. М.-

Додаткова

- Искусство режиссуры XX век. / Сост. С.К.никулин, Л.А.Пичхадзе.- М.:Артист.Режиссер.Театр., 2008 -768 с. .

- Искусство режиссуры за рубежом. Первая половина XX века. Хрестоматия. \ отв. Ред. Л.И.Гительман.- С.-Пб.:СПГАТИ, 2004. – 320с.
- История зарубежного театра/ Под. Ред.. Г.Бояджиева. Ч.І. – М., 1971.
- Кагарлицкий Р. Режисер Брук// Пустое пространство. – М., 1976.
- Крег Е.Г. Про мистецтво театру. - К.: Мистецтво,1974. – 320 с.
- . Мастерство режиссера / Под общей ред. Н. А. Зверевой. — М.: ГИТИС, 2002. — 472 с. — (ГИТИС — студентам. Учебники. Учебные пособия.)
- Пацунов В.П. Театральна Вертикаль: крок до образу/ Пацунов Валерій Петрович. – К.: КНУКІМ. 2003.- 120 с.
- .Райх Б. Брехт.- М.: ВТО, 1960.- 258 с.
- Традиции и новаторство в зарубежном театре/ сб. Науч. Трудов. – Л.: ЛГИТМиК, 1986 – 152 с.
- Финкельштейн Е. Картель четырех. Французская театральная режиссура между двумя войнами. Шарль Дюллен, Луи Жуве, Гастон бати, Жорж Питоев. Л.:Искусство, 1974. – 352 с.
- Чайковський Д. Шляхи розвитку режисури як професії. – Київ-Львів, 1997.
- Шахматова Е.В. Искания европейской режиссуры и традиции Востока. – М., 2000.

13.Інформаційні ресурси

Інтернет – ресурси

1. Актерское мастерство. – Режим доступа : <http://acterprofi.ru>.
2. Культура и Образование. Театр и кино // Онлайн Энциклопедия «Кругосвет». – Режим доступа : http://www.krugosvet.ru/enc/kultura_i_obrazovanie/teatr_i_kino.
3. Античный театр. – Режим доступа : <http://anti4teatr.ucoz.ru>.
4. Каталог : Театр и театральное искусство. – Режим доступа : <http://www.art-world-theatre.ru>.
5. Энциклопедия : Музыка. Театр. Кино. – Режим доступа : http://scit.boom.ru/music/teatr/What_takoe_teatr.htm
6. Театральная Энциклопедия. Режим доступа : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Teatr/_Index.php
7. Планета театра : [новости театральной жизни России]. – Режим доступа: <http://www.theatreplanet.ru/articles>.
8. Средневековый театр Западной Европы. – Режим доступа: http://scit.boom.ru/music/teatr/Zarybegnui_teatr3.htm
9. Средневековый театр. – Режим доступа: <http://art.1september.ru/index.php?year=2008&num=06>
10. Западноевропейский театр. – Режим доступа : <http://svr-lit.niv.ru>.
11. Театральная библиотека: пьесы, книги, статьи, драматургия. – Режим доступа : <http://biblioteka.teatr-obraz.ru>.
12. Театральная энциклопедия. – Режим доступа : <http://www.theatre-enc.ru>.
13. История : Кино. Театр. – Режим доступа : <http://kinohistory.com/index.php>.
14. Театры мира. – Режим доступа : <http://jonder.ru/hrestomat>.

15. Театры народов мира. – Режим доступа : <http://teatry-narodov-mira.ru/>

16. Театральная библиотека: пьесы, книги, статьи, драматургия. – Режим доступа : <http://biblioteka.teatr-obraz.ru>.

Хрестоматия актёра. – Режим доступа : <http://jonder.ru/hrestomat>

Бібліотеки:

Наукова РДГУ – 33028 м. Рівне, вул.. Л.Толстого, 3.

Обласна наукова – 33000 м. Рівне, майдан Короленка, 6, тел.. 22-10-63